

AUGUST FERDINAND MÖBIUS

Tanja Soucie, Zagreb

Njemački matematičar **August Ferdinand Möbius**, potomak slavnog **Martina Luthera**, rodio se 1790. godine.

Već je od malena pokazivao talent za matematiku. S trinaest godina upisao se u školu u Schulpfortu, a šest godina kasnije na Sveučilište u Leipzigu. Iako je obitelj željela da studira pravo, već na prvoj godini mladi je August odlučio da to nije za njega i posve se posvetio matematici, astronomiji i fizici.

Möbius se 1813. godine uputio u Göttingen gdje je pod mentorstvom **Gausa**, ravnatelja Opservatorija u Göttingenu i jednog od najvećih matematičara toga vremena, proučavao astronomiju, a potom se preselio u Halle gdje se pod mentorstvom **Johanna Pfaffa**, Gaussovog učitelja, posvetio matematici.

Godine 1815. Möbius je doktorirao na radu pod nazivom *Okultacija fiksnih zvijezda*, a ubrzo je zatim dovršio svoj habilitacijski rad *Trigonometrijske jednadžbe*.

Nakon završene habilitacije zaposlio se kao profesor na Sveučilištu u Leipzigu. Međutim, nije se pokazao kao vrstan predavač pa studenti baš i nisu rado upisivali seminare koje je on predavao.

Bio je čak primoran držati besplatna predavanja kako bi privukao studente i uvjerio ih da ipak upišu njegov seminar.

Od 1818. do 1821. godine nadzirao je projekt renovacije Opservatorija u Leipzigu, a godine 1848. postao je i ravnateljem Opservatorija.

Möbius je prvi uveo analitičke metode istraživanja u projektivnoj geometriji, davši novu klasifikaciju krivulja i površina. Njegovo je ime vezano uz važne matematičke objekte kao što su Möbiusova funkcija i Möbiusova formula inverzije za parcijalno uređene skupove. U svojim memoarima Möbius

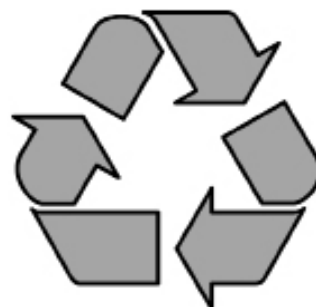
je razmatrao svojstva jednostranih ploha, uključujući i Möbiusovu vrpцу (vidi Matku 68) koju je otkrio 1858. godine.

Möbiusova vrpца

Möbiusova vrpца u umjetnosti - M. C. Escher (Povorka mrava)

Möbiusova vrpца kao simbol za reciklažu

Zanimljiv je navod da je Möbius uvijek prije odlaska u šetnju izrecitirao svoju formulu „3S und Gut” kako bi se podsjetio stvari koje nije htio zaboraviti ponijeti sa sobom: *Schlüssel* (ključeve), *Schirm* (kišobran), *Sacktuch* (maramicu), *Geld* (novce), *Uhr* (sat), *Taschenbuch* (bilježnicu).

August Möbius nije bio jedini slavni znanstvenik u svojoj obitelji. Njegov je praunuk Paul razvio teoriju o strukturi ljudskog mozga tvrdeći da se centar za matematičko zaključivanje nalazi u lijevom čeonom dijelu mozga (1900.).

Möbiusu u čast, jedan od kratera na Mjesecu i asteroid 28516 nazvani su njegovim imenom.

August Ferdinand Möbius umro je 1868. godine u Leipzigu.

<http://www-history.mcs.st-andrews.ac.uk/Biographies/Mobius.html>

<http://www.mhhe.com/math/calc/smithminton2e/cd/tools/timeline/mobius.html>

<http://www.scidiv.bcc.ctc.edu/Math/Mobius.html>

http://en.wikipedia.org/wiki/August_Ferdinand_M%C3%B6bius

http://en.wikipedia.org/wiki/Mobius_strip

<http://www.britannica.com/EBchecked/topic/386818/August-Ferdinand-Mobius>

<http://scienceworld.wolfram.com/biography/Moebius.html>

